

2-2015

Missä mennään Finna-, Finto-, Kilda- ja Melinda-hankkeissa 2/2015

31.3.2015

Tästä Kansalliskirjaston tilannekatsauksesta saat uusimmat tiedot Finnan, Finton, Kildan sekä Melindan kuulumisista.

Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelun henkilöstöuutisia:

- Tietojärjestelmäpäälikkö **Markku Heinäsenaho** siirtyy uusiin tehtäviin valtionhallintoon 1.4.2015 alkaen. Tietojärjestelmät-yksikön esimiehen tehtäviä hoitaa varaesimies **Timo Laine**.
- Kirjastoverkkopalveluiden esimiehistä palvelupäälikkö **Heli Kautonen** on opintovapaalla touko-heinäkuun ja hänen sijaisenaan toimii palvelusuunnittelija **Maria Virtanen**.
- Tietojärjestelmäpäälikkö **Esa-Pekka Keskitalo** toimii vuoden 2016 loppuun Avoin tiede ja tutkimus -hankkeeseen (ATT) kuuluvien projektien projektipäälikköinä. Hänen sijaisenaan toimintayksikön vetäjänä toimii tietojärjestelmäasiantuntija **Lassi Lager**.
- Palvelukoordinaattori **Anna Niemelä** siirtyi maaliskuussa Etelä-Suomen aluehallintoviraston palvelukseen.
- Tietojärjestelmäasiantuntija **Anna Pienimäki** on toisissa tehtävissä 31.1.2016 saakka.
- Finna-projektiin on saatu vuoden 2016 loppuun asti uusia määräaikaista työntekijöitä.

Kansalliskirjaston kirjastoverkkopalvelun muuttouutisia:

Kirjastoverkkopalvelut ja Tutkimuskirjasto muuttavat Vallilasta

Kirjastoverkkopalvelut ja sen edeltäjät ovat työskennelleet vuodesta 1987 Vallilassa Teollisuuskadun kiinteistössä, jonne on sijoitettuna myös osa Tutkimuskirjastoa. Tänä keväänä yksiköt muuttavat kohti keskustaa. Tutkimuskirjasto siirtyy Topeliaan (Unioninkatu 38), ja vapaakappaleiden vastaanottoon ja käsittelyyn soveltuvat tilat järjestetään Kirjaluolaan (Yliopistonkatu 1).

Uudet tilat Leipätehtaalla

Kirjastoverkkopalveluiden uusi sijaintipaikka on Sörnäisissä Leipätehtaalla eli niin kutsutussa Elannon korttelissa (Kaikukatu 4). Kirjastoverkkopalveluiden muutto on toukokuussa. Tarkemmista muuttoajoista ja mahdollisista muutoksista palveluajoissa tiedotetaan huhtikuussa. Toukokuussa kirjastoverkkopalvelut ei kuitenkaan järjestä tilaisuuksia ja koulutuksia, kun toimintaa siirretään uusiin tiloihin.

Uusiin tiloihin tulee henkilökunnan työpisteiden lisäksi neuvottelutiloja. Leipätehdas on hyvien liikenneyhteyksien päässä Hakaniemen ja Sörnäisten metroasemien puolimatkan päällä. Raitiovaunut ja linja-autot pysähtyvät aivan tilojen vieressä.

KVP:n yhteyshenkilö muuttoasioissa on suunnittelupäälikkö Minna-Liisa Kivinen, minna-liisa.kivinen (at) helsinki.fi.

Finna
Finto
Kilda
Melinda

Finna on tiedonhakupalvelu, joka kokoaa yhteen aineistoja arkistoista, kirjastoista ja museoista.

Ajankohtaista mukaantulosta

- Finnaan ovat ilmoittautuneet seuraavat uudet organisaatiot tai organisaatioiden yhteenliitymät:
  - Museot: Pietarsaaren museo, Pohjois-Karjalan museo ja Suomen valokuvataiteen museo .
  - Yleiset kirjastot: Blanka-kirjastot, Heili-kirjastot, Kainet-kirjastot, Kiri-kirjastot, Luumäen kunnankirjasto, Myrskylän ja Pukkilan kirjasto, Rutakko-kirjastot, Satakirjasto, Tiekkö-kirjastot, Vaasan kaupunginkirjasto-maakuntakirjasto ja Vanamo-kirjastot.
- Axiellin Aurora-kirjastojärjestelmää käyttävät yleiset kirjastot voivat käyttää Ellibs-kirjautumiseen samaa rajapintaa kuin Finnan asiakastoiminnallisuuksiin. Rajapinta-asennus edellyttää Finnan palvelusopimuksen solmimista. Lisätietoja asiasta saa Finnan palvelupostista: finna-posti@helsinki.fi.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Finnan uusista ominaisuuksista laaditaan kolmen viikon välein tilannetiedotus. Viimeisin julkaistiin [19.3.2015](#).

Henkilöstöuutisia

- Tietojärjestelmäasiantuntijat Riikka Kalliomäki ja Mika Hatakka ovat aloittaneet työt Kirjastoverkkopalveluiden tietojärjestelmät-yksikössä ja Finna-projektissa.
- Finna-kehityspäällikön tehtäviä hoitaa Erkki Tolosen vanhempainvapaan aikana huhti- ja toukokuussa tietojärjestelmäasiantuntija Timo Laine.

Ryhmiä kokoukset

- [Finna-konsortior ryhmä](#) on kokoontunut 6.2.2015 ja 19.3.2015. Ryhmä on käsitellyt muun muassa Finnan käyttöön liittyviä selvityksiä, käyttöoikeuksien selvittämistä ja Finnan strategiatyöskentelyä. Kokousten asialistat, aineistot ja muistiot löytyvät Finna-wikistä. Seuraava konsortiorin kokous pidetään 5.5.2015.
- Käytettävyyserin ryhmä on kokoontunut 10.2.2015. Kokouksen muistio on tallennettu [Finna-wikiin](#). Seuraava ryhmän kokous järjestetään 14.4.2015.
- Vaski-kirjastojen Finnaan mukaantulon ohjausryhmä on kokoontunut 24.2.2015. Kokouksen muistioon voi tutustua [Finna-wikissä](#). Seuraava ryhmän kokous pidetään 8.5.2015.

Muut uutiset

- Finnan vuoden 2014 käyttäjätutkimuksen vastauksista on tehty erilaisia koosteita. Muun muassa sektorikohtaiset [koosteet](#) ovat luettavissa Finna-wikissä.
- [Finna ja tutkijat](#) -käyttäjätutkimuksen tulokset on myös julkaistu Finna-wikissä.
- [Finna – käyttö ja trendit 2014](#) -raportti on valmistunut ja luettavissa oheisesta linkistä.

Tapahtumat ja koulutukset

- Tietoa kevään ja alkukesän 2015 sektoritapaamisista ja koulutuksista, tarkempia tietoja myöhemmin.
  - Finna-koulutukset, ilmoittautuminen alkaa huhtikuun alussa.
    - 14.4. klo 10.00–16.00 ([Museot ja arkistot](#))
    - 15.4. klo 10.00–16.00 ([Kirjastot](#))
  - 21.4. klo 13.30–16 järjestetään käytettävyyserin, jonka teemana ovat tutkijoiden tarpeet. Tapahtuman työpajaluonteen vuoksi osallistujamäärä on rajoitettu 50:een. Ilmoittautuminen alkaa viikolla 15.
  - Finna-tapaamiset:
Huom! AMK-kirjastojen ja YO-kirjastojen Finna-tapaamiset on yhdistetty yhteiseksi korkeakoulukirjastojen Finna-tapaamiseksi.
    - 2.6. klo 10.00–12.00 (Yleiset kirjastot)
    - 3.6. klo 10.00–12.00 (Korkeakoulut)
    - 4.6. klo 10.00–12.00 (Museot)
    - 8.6. klo 10.00–12.00 (Arkistot)
  - Vahvistetut Finna-tapahtumien ajat löytyvät [Finna-kalenterista](#).
- Alkuvuoden 2015 tilaisuuksia:

- Maaliskuun 17. päivänä pidettyyn Finnan viestintä- ja markkinointi -työpajaan osallistui 73 mukana olevan organisaation viestintävastaavaa arkistoista, museoista ja kirjastoista. Kokemuksistaan Finnan parissa olivat kertomassa sanansaattaja Reeta Holma (Helsingin kaupungin museo) ja viestintäsuunnittelija Päivi Litmanen-Peitsala (Kirjastot.fi). Työpajan esitykset ja kooste ryhmätöiden tuloksista ovat luettavissa [työpajan sivulla Finna-wikissä](#). Samassa paikassa on myös muita vinkkejä ja apuvälineitä Finnan viestintään ja markkinointiin liittyen.

 Maaliskuun Finna-wiki-vinkki: Haluatko organisaatiosi sisällöille enemmän näkyvyyttä? Tule Finna-Facebookin organisaatiopäivittäjäksi! Ilmoita kiinnostuksesi lähettämällä viesti osoitteeseen kk-kvp-viestinta@helsinki.fi, niin saat tarkemmat ohjeet.

Lisätietoja:

- Finnaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: finna-posti@helsinki.fi
- Finnan kehittäminen ja arkinen yhteistyö [Finna-wikissä](#)
- Finna osana KDK-hanketta [KDK-verkkosivuilla](#)

Finna-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Erkki Tolonen.

Finto

Finto on suomalainen palvelu sanastojen, ontologioiden ja luokitusten julkaisua ja käyttöä varten.

Ajankohtaista

- ONKI-projekti muutti nimensä Finto-projektiksi vuoden vaihteessa. Vanhat sähköpostiosoitteet toimivat edelleen, mutta uutena on käytössä finto-posti@helsinki.fi-osoite, jonne voi lähettää kysymyksiä palveluun ja projektiin liittyen.
- Finto-palvelun taustalla toimivasta ohjelmistosta on julkaistu versio 1.0. Uusi versio toteuttaa kaikki SKOSin ominaisuudet, nopeuttaa ontologian etusivun lataamista ja selkeyttää erikielisten termien esitystä.
- Käytettävyydestä kolmannella kierroksella suomen- ja ruotsinkieliset sisällönkuvailijat testasivat Finton käyttöä. Kriittisiä puutteita ei löytynyt, joten Skosmos 1.0 voitiin julkaista. Testausraportti julkaistaan huhtikuussa.
- Finto-projekti testaa tänä keväänä monta yhtäaikaista käyttäjää sallivia ilmaisia ontologiaeditoreja. Testiin on valittu THL:n termieditori sekä YK:n FAO:n kehittämän VocBenchin uusi 2.0 versio. Verrokkina toimii tällä hetkellä Kansalliskirjastossakin käytössä oleva TopBraid Composer.
- Finto-projekti on laatinut selvityksen Kansalliskirjaston kuvailussa käyttämien paikkatietojen nykytilanteesta ja uudistustarpeista. Selvityksessä kartoitetaan mahdollisuuksia kehittää paikkatietoa osana laajempaa kuvailun muutosta. Avoin linkitetty paikkatieto voisi avata uudenlaisia älykkäitä sovellusmahdollisuuksia esimerkiksi Finnan kaltaisille esitysjärjestelmille. Selvitys julkaistaan Finto-projektin wiki-sivuilla kevään aikana.

Yleinen suomalainen ontologia YSO

- Kevään aikana Finto-projektissa ruvetaan työstämään konkreettista suunnitelmaa YSasta YSOon siirtymisen vaatimista toimenpiteistä. Suunnitelman ensimmäinen versio on tarkoitus laatia kesään mennessä ja syksyllä jatkotyöstää suunnitelmaa yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

Kokoukset

- Finto-projektin ohjausryhmä kokoontuu 31.3. Kokouksen pöytäkirja tulee näkyviin [projektin julkiseen Wikiin](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- Viime vuoden marraskuussa pidetty ensimmäinen KOKO-työpaja sai jatkoa. Toisessa työpajassa keskityttiin pohtimaan 26 sanastoasiantuntijan voimin erikoisontologioiden muodollisia vaatimuksia ja yhteyttä YSOon sekä kriittisimpiä kehityskohteita. Työpajassa vahvistetuista linjauksista ja laadituista suosituksista tiedotetaan [projektin julkisessa Wikissä](#) ja Finto tiedottaa -postituslistalla. (Ks. [ohjeet](#) listalle liittymisestä.)

Lisätietoja:

- Voit lähettää Fintoa ja Finto-projektia koskevat kysymykset, kommentit ja palautteen osoitteeseen finto-posti@helsinki.fi.
- [Projektin wiki-sivut](#).

Finto-tilannekatsauksen kokosi kehittämispäällikkö Matias Frosterus.

Kilda

Kilda eli Kirjastometatieto linkitetyksi dataksi -projekti (2014-2016) tukee asteittaista siirtymistä kirjastometatiedon tuotannossa linkittyvän datan rakenteisiin. Ensimmäinen askel linkittyvän ja yhteentoimivan metatiedon suuntaan on kansainvälisen RDA-kuvailustandardin käyttöönotto Suomen kirjastoissa. RDA-käyttöönoton lisäksi Kilda edistää uusien tunnisteiden käyttöönottoa ja sanastojen julkaisemista avoimena datana.

Ajankohtaista

- Kilda-projektin ehdotus RDA:n MARC21-konversiosuunnitelmasta on valmistunut. Konversiosuunnitelma käsitellään Kumean (Kuvailevan metatiedon asiantuntijaryhmän) maaliskuun kokouksessa, jonka jälkeen alkaa konversion teknisen toteutuksen suunnittelu Kansalliskirjastossa.
- [Metatietosanaston](#) siirtäminen nykyisestä tuotantoympäristöstä (wikistä) Finto-palveluun etenee aikataulussa. Sanaston tuotanto pyritään käynnistämään Fintossa kesän aikana. Finto tarjoaa Metatietosanastolle kielineutraalin ja konekielisen ympäristön termien käsitteiden hallintaan. Myös arkisto- ja museosektorit kartoittavat Metatietosanaston hyödyntämistä omassa kuvailussaan.

Viimeisimmät ohjeet

- Kansalliskirjaston sisäisen RDA-koulutuksen materiaalit ja videoinnit löytyvät [RDA-tiedotussivuilta](#).
- Koulutusmateriaaleista erityisesti viimeisen koulutuspäivän esimerkit ja MARC21-muutosten esittely antavat käsityksen RDA:n vaikutuksesta käytännön kuvailutyöhön.

Ryhmiä kokoukset

- Kilda-projektin ohjausryhmä kokoontui 3.2.2015. Seuraava kokous on 8.9.2015. Muistiot ja agendat ovat luettavissa [Kilda-projektin sivulla](#). Ohjausryhmään on liittynyt myös yleisten kirjastojen edustaja (Anu Jäppinen).
- Kansallinen kirjastoaineistojen kuvailun ohjausryhmä kokoontui 17.2.2015. Muistiot luettavissa ryhmän [verkkosivuilta](#).
- Kansalliskirjasto uudistaa kuvailun ohjaustaan, mikä vaikuttaa kuvailun ohjausryhmän rooliin ja tehtäviin jatkossa. Ohjausryhmän korvaava kuvailustandardeihin liittyvä uusi ryhmä kokoontuu uudella kokoonpanolla seuraavan kerran syksyllä 2015.

Seminaarit, koulutukset

- Melinda-kirjastojen puolipäiväinen RDA-työpaja järjestetään 24.4.2015. Työpaja on suunnattu Melinda-kirjastojen johtajille. Työpaja pyrkii tukemaan johtajien päätöksentekoa RDA:n käyttöönotosta kirjastoissa. Lisätietoa [RDA-tiedotussivuilta](#).
- Kansalliskirjaston sisäisiin RDA-koulutuksiin osallistui kansalliskirjastolaisten lisäksi myös muutamia kirjasto-, arkisto- ja museosektoreiden asiantuntijoita. Kuuden koulutuspäivän osallistujamäärä oli yhteensä 480, joista etäyhteydellä osallistui 280. Palautetta koulutuspäivistä voi antaa [tällä lomakkeella](#).
- Koko kirjastoverkon RDA-seminaarit (3 päivää) järjestetään syksyllä 2015. Kevään seminaareista saatua palautetta hyödynnetään syksyn seminaarien suunnittelussa. Lisätietoa syksyn seminaareista kesän aikana.

Lisätietoa:

- [Kilda-projektin sivut](#)
- [RDA-tiedotussivut](#)
- Kilda-projektia koskevat kysymykset osoitteeseen: kk-kilda@helsinki.fi
- Kuvailusääntöjä koskevat kysymykset osoitteeseen: kuvailusaannot-posti@helsinki.fi

Kilda-tilannekatsauksen kokosi kehittämisspäälikkö Marja-Liisa Seppälä.

Melinda

Melinda on kansallinen metatietovaranto, joka kokoaa kirjastoaineistojen kuvailevat metatiedot yhteen paikkaan.

Ajankohtaista mukana olevista organisaatioista

Yliopisto- ja yhteiskirjastot, ammattikorkeakoulukirjastot:

- Kansalliskirjasto järjesti tammi- ja helmikuussa Melinda-työpajoja. Kaikkien työpajojen yhteenvetotilaisuuden pidimme 12.3. Esittelimme työpajojen pohjalta suunnitellut jatkotoimenpiteet ja käynnistimme Melindan laatuohjelman "Yhteistyöllä laatua".
- Tilaisuuden jälkeen Melinda-kirjastot saivat Melindan laatuohjelman lähtötietokyselyn, jolla kirjastot voivat kertoa oman näkökulmansa asiaan. Toivomme vastauksia kaikilta Melinda-kirjastoilta. Vastausaika on 15.4.2015 asti.

Yleiset kirjastot:

- Valmistelut ensimmäisen yleisen kirjaston (Tampere-PIKI) Melindaan liittymiseksi ovat edenneet koulutus- ja koeajovaiheeseen. Kansalliskirjasto on pitänyt pilottikirjastojen henkilöstölle yhteistyössä Axiellin kanssa Melinda-Aurora-koulutusta sekä teknistä pääkäyttäjäkoulutusta.
- PII:n aineiston koeajot Melindan testiympäristössä ja havaittujen ongelmakohtien korjaukset ovat käynnissä. Koeajoja tehdään iteratiivisesti ja niiden saavuttaessa riittävän valmiusasteen aloitetaan varsinainen PII-aineiston siirto Melindan tuotantokantaan. Aineiston luonteen ja mittavan koon (2,3 miljoonaa tietuetta) vuoksi aineiston siirto tehdään palasina.

Kansalliskirjasto:

- Melindan talonmies aloitti toimintansa vuoden alussa. Talonmiehen tiedotteet menevät voycat-sähköpostilistalle ja ne löytyvät myös Metiva-wikistä omalta palstalta. Talonmiehen tuokiot pyrimme aloittamaan kevään aikana.

Teknisen kehitystyön kuulumiset

- Maaliskuussa ajettiin automaattisten korjausten toinen erä Melindan tietokantaan. Lisätietoa korjausajoista löydät Metiva-wikistä.
- Korjausten tekoa jatketaan vuoden mittaan. Uusia korjauksia voi myös ehdottaa osoitteeseen melinda-posti@helsinki.fi.

Ryhmiä kokoukset

- Tiedonhallinnan ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran 14.4.2015. Tutustu aiempiin [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Kuvailijan metatiedon asiantuntijaryhmä kokoontui 26.3.2015. Tutustu [kokouspöytäkirjoihin](#).
- Metatietovarannon musiikkityöryhmä MusaMelinda kokoontui 3.2.2015. Tutustu aiempiin [kokouspöytäkirjoihin](#).

Tapahtumat ja koulutukset

- Kansallisbibliografia näkökulma Melindassa -tietoisku (AC) on 27.4. Ilmoittautuminen alkaa lähiaikoina.
- Tilaisuuksien ja koulutusten materiaalit löydät [Metiva-wikistä](#).

Lisätietoja:

- Melindaa koskevat kysymykset, kommentit ja palaute sähköpostilla: melinda-posti@helsinki.fi
- [Metiva-wiki](#)

Melinda-tilannekatsauksen kokosi kehittämisspäällikkö Minna Olkinuora-Tauru.

Kuvat: Susanna Eklund